

Napi hírek.

Nyilt nyugta. Az alföldi tek: takarékpénztár részéről, a debreczeni négyzet javára adományozott 10. tíz frtot óé. az egy- let nevében nyilvánított tisztelettel párosult köszönetem mellett felvettem. Debreczen 1880. február 21. Márton László négyzeti pénztárnok.

A debreczeni ipar és kereskedelmi bank tegnap délután tartotta meg évi közgyűlését. — Olivatott a nevezett bank évi jelentése, melyet egész terjedelmében térszükre miatt mai számunkban nem közölhetünk. — Osztalék minden egyes részvény után 7 frt 50 kr. — Az igazgatóság és felügyelő bizottság a régi maradt.

Szörnyet halt. Az elmúlt éjjel a széchenyi-utca szegletén egy szegény paraszt ember, ki a vidékről apró marhát hozott be eladás végett — szörnyet halt.

Eljegyzés. Helybeli lakos Kápolnási aranyműves ur kedves leányát, Emma kisasszonyt helybeli lakos Tócsa Gyula ur eljegyezte.

Jó aratás csavargókban. Az éjjel a rendőrség nem kevesebb, mint 10 drb csavargót kísért be, epeu aprósra jött, mert az utcák tisztítására ugyancsak sok csavargót kíván.

Csaknem véres verekedés volt az éjjeli huszárok és civilek közt. Mindkét fél erősen fél volt fegyverkezve. — Szerencsére azonban a rendőrség közbe lépett és megakadályozta a könnyen elfajultatott verekedést.

Halálhír: Veskőci Budaházy József f. hó 21-ik napján, munkás és közhatalu élete 72-ik, évében, hosszas, de különösen 6 heti súlyos szenvedés után elhunyt. A halotti gyász-tisztelettel februárius hó 24-ik napján, kedden délután 3 órakor, előbb a nagycsáp-utcai 359. számú háznál, azután a ref. kiste- mplomában rövid szertartással történt, s onnan a boldogulniak földi részei a cegléd- utcai sírkertbe vitettek a végső nyugalomra. Béke porára.

Follinusz Aurél színész, titkárunk fia, ki a „Sinház” című darabot is írta, nagy kedvencze a győri közönségnek. Mint az ottani lapokból olvassuk, miután a szính. választmány ott a jóvá idényre nem szerződött, a közönség lépten nyomon demonstrál kedve- nek mellett. A napokban három egymástólán következő előadás valóságos virágzóporral lepte el.

Színház hírek. F e l e k i n é s z s z o n y a nemzeti színház kitűnő drámai művésznője a mint halljuk a mai vonattal érkezett meg városunkba. Holnap első fellépte a Stuart Mariá-ban lesz. — D a i n o k y B e n i k e d v e s tenoristánk három évre a nemzeti szin- házhoz szerződött.

Főolvasás. Mint néhány fővárosi lap- ból olvassuk P o k o r n y J e n ő fiatal író jövő hó 6-kán városunkba a fővárosi és vidéki magyar hírlapiról és társas életrol felolvasást akar rendezni. A felolvasás tárgya kétségkívül igen érdekes s hihető, hogy a műveltebb osztályból számos hallgatója lesz.

A vendéglősök és kávéházások báija tegnapelőtt a „K o r o n á”-ban igen szépen sikerült. Nagy és díszes közönség jelent meg. A tánc csaknem reggelig tartott. A bálynye Ha- selmayer Istvánné a számára emelt és szép vi- rágokkal körüvezett trónuson gyönyörűen né- zett ki, a tánczolókkal és a jelen voltakkal szü- net nélkül szíves könnyedséggel társalgott. A főrendező elnök V i u c z e L. Imre ur volt.

A derék rendező csak úgy izdadt bele a nagy levegőben sűrűt-forgott, tánczolt min- den leánnyal, rendezte a sorsjátékot s intéz- kedett, hogy mindenütt rend és megelégedés le- gyen. A vendégek pártán jövedelvel mulattak. Csak úgy folyt a champagne, azt beszélik, hogy csaknem 100 üveggel fogyasztottak el. — A női tánczrendek izlések, s feltűnő szépek voltak különösen a bálynye számára készített tánczrend valóságos műemkek. — A sorsjáték is igen szépen sikerült. — s a szegények számára körülbelül 50 frtot jövedelmezett. Szóval ez a bál biztosítást nyújt arra nézve, hogy a vendéglősök és kávéházások báija minden évben egyike lesz a farsang legszebb mulatságainak.

Színház.

A „Ploretárok.”

Elsőszor adatot Debreczenben február 21-én.

A nevezetes darabról csütörtöki számunk tárczájában már volt alkalmunk egyetmást el- mondani. Ismertettük annak főbb alakjait és a mű alapgondolatát. Most a darab meséjét mondjuk el:

Szedervári Kamilla lakában vagyunk. — Szedervári Kamilla egyetlen vagyona a hamis okmányok, melyek segítségével volt ki mások zsebéből a pénzt. Mint egy vértanu honvé- ezredes övegye szerepel, szegénylős szegény- ségben várva a nyújtott alalmát. Segíti őt keresztében „titkára”, Mosolygó „silenciumot” kapott ügyvéd, ki — mint maga mondja — írásban vette, hogy „gazember”. Ő ir a nagy uraknak, utjonnan kinevezetteknek; ha szük- ség, a vértanu övegyéből népantán övegye lesz, kinek apácának készülő leánya van stb. Ily módon naponként érkezik hozzá válasz, hol őresen, hol „bélve”. A többi közt Timót Pál vidéki birkakereskedő s maga is zsíros gya- jas állat, tudósítja az övegyet, hogy szemé- lyesen kívánja meglátogatni: mert egy vágya előkelő körökkel ismeretségbe lépni. Berzes igazgatóság fogja el a vértanu övegyét. Leg- alább is száz forint értékűnek tartja Timót Pál látogatását. Megindul a tisztogatás, a vén Mosolygónak is segíteni kell. Szellőznek, p- rolnak.

Ekkor érkezik meg a birkakereskedő, ki a darab hősei mindannyian drámai áldozatma- rászak szemelnek ki. Kamilla azonnal a „vé- rtanu övegye” lesz gyöngéd, szelíd, szemében nemes lemondás. Timót Pált egészen lebillic- cseli az előkelő hölgy, kinek „leánya” Iréne is az első pillantásnál bárgyú szívűbe szökik. A birkanyírással végződött jelenet azonban a proletár Nro. 3. a fölös, a nemes jószágá- ragen tudatott Zátóny Bence szakítja meg. Ez az ur fashionable, előkelő körökben is meg- forduló naplopó, cynikus világnézettel és point

d'honneur-rel. Nemesi czime-ére sokat ad, de még többet megköszönhető jó barátokra. Timót Pál is ezek közé tartozik. Van azon- ban egy szeretetreméltó sportja is, mely főjő- vedelmi forrást képezi.

Hálójaba kelet egy nő s azt magánál tartja más számára — míg egy elbolondult jó pajtása szeméjében gazdag vevő jelentke- zik. Minthogy azonban a „becsület” mindenek előtt, Erdélyben, a magyar Greta-Greenben előbb törvényesen elvált nejtől s az elváltat fizetett meg drága pénzen. Így képezi a „kisasszony-feleségem” a derék philosoph jö- vedelmi forrását. Első nejen már tuladott, aránylag olcsón, 10,000 forintot. Most a má- sodikat akarja elvenni — Timót Pál erszé- nye kárára. Mert Timót Pál szíve meglágyult Iréne, a vértanu övegye leánya iránt. — Bence, a jeles stratég, azonnal a helyzet urává lesz. Ősméri a szent övegye bünső multját, tábori életét, hamis okmányait; tudja, hogy Iréne nem gyermeke, csak magához lopta, hogy a környűlő emberek szívét job- ban megindíthassa. — Rendekezik tehát vele s leányával. — Még az nap este hozza lát- terve kiviteléhez. 50 frtot ad az övegye ke- zébe, hogy vendégséget adjon, hol eljegyzé- söt kihirdessék. Timót is a vendégek közt lesz. Az eljegyzés legyen szíve az első jól mért csapás.

Az első felvonás az eljegyzés hírül adá- sával végződik. Iréne, a szemétdombon nyíló róza azonban e váratlan hír hallatára el- állás.

Iréne lesújt a hir, mert ő szeret egy becsületes proletárt, Darvas ügyvédet, ki dol- goznék, de nem tud munkát kapni. Egy más- nak hűséget esküszik s ezt annál könnyeb- ben tehetik, mert Bence az eljegyzés kijel- lentése után alig mutatja magát. A terenu- mot vizsgálja, Timót barátját tanulmányozza, Darvasa ügyel. Az utóbbit könnyű láb alól ettennie. Timót barátja által titkon szerez neki dolgot Biharban. A tulboldog Darvas boldog viszontlátás reményében távozik Irén- től. A legnehezebb dolog Bence részére Irén megegyezését kiereszkölni. — Ezt megteszi az „anya”, feltarva Irén előtt helyzetét, a végrezes hatalmat, melylyel fölötté Bence bir. Lehetsélen eimondanunk a sok epidid- stikus vonás, melylyel a szerző e durva kon- flikttus élvezhetővé tudja tenni. Fel-fel tűnik a színen a nyelve, jó szívi szolgáló Bönca alakja, Mosolygó, a vén prókator, ki bár írás- ban vette, hogy gazember, a hamis okmányok között még sem kérésedet meg egészen. Sörtés a szíve, mint az állat, ittótt-kopott em- ber. — de megváltásra képes. A darabnak egyik legpompásabb genre-alakja. Majd Tulip- án, a művet szabó is betánczol s vizsik az áldozatot esküvőre.

A harmadik felvonás hozza a katasz- tropha kitörését. Bence az esküvő után azon- nal utazni ment s most tér haza fényesen rendezett lakására, melynek kötségeit a de- rék Timót visel. Bence tervét első neje, Elsa is össegíti, részt reményve a közös nyereségből.

De Iréne ellenállásán minden tervük ha- jótörést szenved. Irén csak most tudja meg, mily galád játékszer volt mások kezében; a visszaterő Darvas keserű szemrehányásaiból érti csak meg helyzetét. Ekszereit oda dobjá Bence lábái elé. Távoznia akar a házból, hol már mindenki Timót kedvesének tekint. A zajra a rikító ruhába öltözött „övegy” is előjő, kit a „punch” egy kissé sodrából ki- hozott s most színi kezd az leányt, kit porból magához emelt, sönnyűrületből fölne- velt. Irén csak most tudja a szomorú valót. Ő anyjáért áldozta fel magát s most látja, hogy önző érdekek áldoztája lett. Elfut gya- lázata helyéről s „Mosolygó” padlászobájá- ban vonja meg magát. Az utolsó felvonás a megoldást hozza. A válóper megindul, de nem a Bence módjára. Darvas viszi Irén helyett a pert s miután Elsa is részűkre áll — sze- rencés eredményvel.

Ez rövid meseje a nagyhatású darabnak, mely a mi debreczei közönségünknel is rend- kívüli tetszést aratott s a mi nálunk szokot- lan, három este adatik egymás után. Szomban- tól kezdve csaknem szüfölség megettél a nézőtér s ma hasonlóan tél háza számíthatni. Az előadást is dicsérettel sorozhatjuk a sikerűtebbek közt. Színészeinken meglátszott hogy kedvelj játszának. T ö r ö k n e é f é n y e s tehetségét teljes mértékben kifejtette ez este. Szedervári Kamillája olyan volt, hogy a nem- zeti színház deszkáin is bátran megálhatott volna, pedig ott Prielle Kornélia játsza e szere- pet. A közönség zajos tapsokkal s koszo- rúkkal fogadta a derék művésznőt kinek szomban- tól este jutalmajátéka is volt.

D ö m j é n R ó z s a Irén szerepét ját- szotta gondallal, érzéssel, melegséggel. E fiatal színésznő, kinek játékán azelőtt bizonyos egy- formáság volt tapasztalható, napról napra újabb bizonyosságot tesz előhaladásáról.

L a r e n é r ó l legjobban akarattal sem állíthatunk hasonlót. Az ő kezében Elza sze- repet teljesen elmosdott.

Zátóny Benceben a blazirt, lelketlen, haszonleős, előkelő iparlovagot F e r e n c z y j ó l személyesítette.

F o l t é n y i s j ó Timót Pál volt; c-ak maszkirozásban kellett volna kissé alább szállnia, mert olyan hetven éves agyastán, mint a milyet ő bemutatott, nem igen hiheti már el, hogy egy fiatal leány beleszeret. J ó lett volna vagy husz évvel lejjebb szállni: elég lett volna 45—50 év.

Azt sem értjük, hogy T r a v e r s z m i é r t maszkirozta magát vén embernek, holott szerepe nem kívánja meg azt. A tudományba is bele kontarkodó, korlátolt elméjű, léha, kártyás Bankó Béni alakításával egyébként igen meg lehetünk elégedve.

De nem voltunk meglepedve S z a t h m á r y v a l. A nyomor és a büa légkörében megkeresedett, durva, zord, cynikus Mosoly- góból ő egy melancholikus, érzelmes, légy- szívű, öreg urat csinált. Bajos elhinni, hogy ilyen szelíd, tisztességes öreg ur családból s hamis okiratok gyártásából éljen.

B e n e d e k (Darvas Károly) olyan volt mint mindig. Nem rontja el a szerepét, de nem is sokat csinál belőle.

Az apró szerepek nagyon jól voltak ki- osztva ez este s dicsérettel kell kiemelnünk K a r c z a g o t (Klimóczy), L o v á s z t (Mákyóy Bálint) s F e n y é r i t (Tulipán sz-

bő). B e k e n é t (Tulipán szobóné) figyelmeztet- tük, hogy nem szükséges olyan neveléses ruhába öltöznie. Az szabóné, a ki minden- képp uri hölgyet akar játszani, fel tud ám más- képp is öltözökdni.

Felelős szerkesztő: Kutasi Imre. Főszerkesztő: Vértesi Arnold.

Nyilttér.*

Válasz

A folyó évi 8. számú „Ébresztő” című lap- ban „Almos a áírásai”, „Borzasztó szerencse- lenység!!!” s „a Pelibárt Julcsa szerzője” alá- írással „Üdvözöl levél” cím alatt ellenem megjelent gyúnos cikkekre.

Szerkesztő!

Az Ön gombos a egyszersmind igazságtalan írka firkálását olvastam s valóban kellemetlen hatottak reám, midőn a helyett, hogy több erkölcsjavítást cé- ló könyvecskémet a jó akaratú közönség figyelmébe és ré- seltébe ajánlatni látnam, élcezek és gúnyos és min- denféle megtámadatásokkal kell tapasztalnom. Ezen- nemtelen megtámadatásokban kellek okos ember sem ér- tem, de egy valódi nemes ember barátaival? Higgycé- let, hogy ha az ur mivel embernek nem született is — mert ezt előttem valóban kétesse tette — de legalább több éveket töltött az iskolában, hogy nem fogott rajta annyit jelenléti jeles számos tanárjainak buzgalmas ta- nitása, hogy megtanult volna becsülettel s emberes- séggel bábni ember s különösen az urjal kalap levéve is tisztelgetni értelműtől és azhoz erőből s neme- sebb kellek hazudni is olvasták már verseimet s netá- lan tetszők elleni darabjaimat s modoromot s hiányaimat — meg se gomboskodtak, mert czelem- telenek és a bölcsekkel kezé utat ajánló javaslataim nem kárhoztattak el, sőt van reményem, hogy min- tövább fontolgatják, annál inkább helyeselné rajta.

Jól tudtam én azt előre, hogy kedgyedek és kö- nok feju elbarátaimnak nem fog inyökké lenni az én munkáimnak s készület is számítottam alete- teltől kezdve. Hogy az ígk határozatlan módjainál (de tán e- sem érti én? deakul modus infinitivus) a kettős tt bett, az on, en, ba, be, ban, ben, ragokban, a kettős nn és kicserélődés is fordulnak elő: ne csudálkozzon on rajta! ezt ahol az én régi helyes irasi szabályaim nem, akkor a versiről szabadalom megengedte, kivált ha itt ott a jó cadentia kívánta.

Bőlcsebb a jobb akaratú s miveltségű jó embe- rnek az olvasásom iram verseimet, kik azt 63 éves barájtól — ha nem mindenben felei is meg óhajta- soknak — jó néven veszik s kedvesen fogadják. Ön pedig és az ön világa az enyém mellett olyan, mint a prédára leső vad farkasok csapája a juhok és bárá- nyok nyájja mellett. De tudják meg az öbölké, hogy prédát nem fogunk nyerni. Én az ön és világa bály- zózetem is ki fog jönni, nem osztalom el, sőt novelem, ha csak anyagi körülményeim megengedik. S ön leg- feljebb e körülményeik gyakorholatnál némos káros- tást a krisiseknek helyt adók által. A kend megjelöl- tást a ki irta mint jószágait társas magának!!

Debreczen, 1880. február 23.

Rábéi és Szoboszlai Thót Daniel!

*E rovathan közöltékert nem felelős a Szerk.

Erste Wiener Wasche-Fabrik. Wien, Köllnerhofgasse 4. Több bevőkintől ugy értesültünk, miszerint különböző helyeken oly egyének csavarognak, kik ama jó hírnévre, melynek erégünk már évek óta örvead, támaszkodva, a mi ügyneimnek sájká ki magukat, hogy egy minden tekintetben silány gyártmá- nyon tudadhasanak. Ez okból t. cz. bevőknek érdekében készetetre látjuk magunkat ki- nyilatkoztatni, miszerint minékünk egytálában tinc-nek utazóink; csakis azon gyártmányokert állunk jót, melyek egyenesen zseégünknel.

Fonçiere, Pesti biztosító-intézet (1864-től 1879. év végeig „Pesti biztosító-intézet” cég alatt) BUDAPESTEN. Részvénytőkéje 25.000.000 frank egyenlő tíz millió forinttal aranyban, melyre középszépen befizettetett: 12.500.000 frank, egyenlő öt millió forinttal aranyban. 2.500.000 fitra 3.000.000 frank.

Kitüntetve 1879-ben Lincz- és Teplizben ezüst éremmel. Cs. k. kir. eng. bécsi vizhattan ÁLTALÁNOS BÖRKENŐ Russ Károlytól. A magas es. k. honvédelmi ministerium által kipróbáltatván, a cs. k. hadsergenél alkalm- zásba vétetett, mint olismert legjobb bőrkonzerváló szer.

Szigethy József oszt. cs. és m. kir. szabadalmazott „Flóra-Crème”-je az eddig ismert legkitűnőbb szépítő szer, mely minden roszt utókövetkezés nélkül az arca, nyak és kezek- nek bálumlatra méltó szépséget eszközöl; úgy a „Flóra hölgy” a hajporok királya hamisítatlanul kapható Debreczen- ben: Dr. Rothschnack E. gyógy- szerésznél. Árak: Flóra-Crème 1 frt 50 kr. Flóra-hölgy 50 kr.

Katonasági főorvos Dr. Schmidt-féle fül-olaj Dr. Deutsch M.-által fördletesítve, meg- gyógyít minden siketséget, ha nem szü- leteték örökötett; azonnal megszü- neti a nehézhallást és a fülzúgást. Hamisítatlanul használati utatissal együtt 2 frt 40 krajczárnak bérmentesítése mel- lett csak is a fóráktárból: Praetzer Gyulánál, Bécs, II. Praterstrasse 49. rendelhető meg. Hirdetés. A vagyonbukt Serényi Imre csöd- tömegéhez tartozó 15 drb szathmári gőzmalmi és 11 drb „Tisza” biztosító- társasági részvény, folyó év február hó 25-ik napján d. u. 3 órakor a termény- csarnokban (Széchenyi-utca Steinfeld- ház) tartandó nyilvános árverésen elfog- adatni, a mikorra a venni szándékozók ezennel meghivatnak. Debreczen, 1880. febr. 19. Váradi Szabó Miklós, csödöttmegmondok.